

Opgaven for en Gang at vende hele Forholdet om, saaledes at vi, Landets Borgere, som til daglig have staaet Dommeren til Ansvar for vore Handlinger, nu sætte os til Doms over Dommerstanden. Jeg vil for mit Vedkommende aflægge det Vidnesbyrd, at jeg gennem mangeaartig Embedsvirkomhed, der har bragt mig i nært Forhold til denne Del af vor Retspleie, ser Sagen paa en anden Maade end den, hvorfor den ærede Forslagsstiller har gjort sig til Tolk. Naar jeg derfor, om jeg saa maa sige, lige overfor denne Anklagede gjør mig til Defensor, følger jeg ikke alene heri mit daglige Kalb, men gjør det ogsaa med fuld Overbevisning om, at det er en god Sag, jeg taler for. Jeg vil for det Første sige, at det forekommer mig, at netop selve Angrebet var et ganske godt Bevis for, at Forholdene i det Hele og Store ere forsvarlige. Det er jo nemlig klart, at de egoistiske Drifter i Mennesket have betydelig mere Kraft og Indflydelse paa Tænte- og Handlemaade end de sympatetiske. Hvis jeg i Virkeligheden føler mit Liv og min Frihed, min Velfærd, mine Naarværendes Eksistens truet, er det høist sandsynligt, at jeg ikke i nogen særdeles Grad lader mig afficere ved Klager, der dog i væsentlig Grad vedrøre Andre end mig selv. Jeg turde maatte her berøre en Oplevelse fra tidligere Tid. Jeg var for en Del Aarsiden paa en Reise mellem Neapel og Rom. Vi hjørte paa Jernbanen, og den var fuldt besat med Militær, og hver Station, vi passerede, var fuld af Gendarmere og Soldater. Ogsaa i Kupeen sad der en fuldt bevæbnet Mand. Vi kom i Samtale, og det oplystes, at i dette frie Italien maatte han have kongelig Tilladelse til at bære Vaaben. Han meddelte, at han var Godseier der fra Egnen. Han havde været inde i Neapel for at hente Pengene og skulde egentlig af paa en tidligere Station, men nu hjørte han længere op, og saa skulde han under Bedækning føres til en Ven af sig. Derpaa skulde der gaa Bud gennem Bjergene, og saa skulde de i Fællesskab følge ham hele Veien, fordi de vidste, at Røverne laa og lurede paa ham. Han viste mig f. Ex. et Sted, hvor en Søn af en Ven af ham var bleven stuet af Røverne, og saa sluttede han med: Saaledes leve vi nu Aar efter Aar. Jeg tror visseelig, at man vil indrømme, at Folk, der leve under saadanne Forhold, ville ikke tage sig synnerlig nær, hvorvidt de, der bringe dem under disse Forhold, blive indesluttede i et Stab i nogen Tid, saae sig en Lustning eller lignende, og naar man overfor Klager af den Art fremstiller Forholdet saaledes, at

man sætter hele Justitsen under Kvæstion, saa tror jeg, at det, at vi have Naad til at tillade en saadan Luxus, er et Bevis for, at vi her i Landet have opnaaet den Landefred, som vore Forfædre sukkede efter som et af de største og høieste Retsgoder. Vi behøve ikke at gaa tilbage til Middelalderens forfærdelige Retløshed, men naar man f. Ex. undersøger Forholdene i Begyndelsen af forrige Aarhundrede under de første Gnevoldstonger, hvad jo Professor Holms sidste Bært gjør saare let, vil man se, hvilke overordentlig store Member vor kriminelle Retspleie den Gang led under. Og man kan iøvrigt gaa langt, langt længere frem i Tiden og f. Ex. henbist til den store Dronninglundste KommissionsSag, der jo kun ligger et Par Mennefsalder tilbage i Tiden. Det var netop et af disse Tilfælde, hvor en human og slap Retsbetjent havde ladet Forholdene udvikle sig saaledes, at der virkelig var blevet en Del Forbrydere, som gjorde Befolkningens Liv, Velfærd og Lemmer prekære. Hvad gjorde de saa? Ja en Gang paa Hjalserup Marked gif de ned til den Røverfamilie, der den Gang stal have huseret saa meget, og slog den omtrent hal ihjel, og der blev en forfærdelig Ulykke deraf. Det var vist andre Sager end de, det ærede Medlem omtalte. Og denne Tradition fortsætter sig ned gennem Tiden. Der kommer den ene store KommissionsSag efter den anden; jeg skal nævne den Sallingste og den Solandste, og i dette Dieblit vil den ærede Forslagsstiller, hvis han vil gaa til sin egen Valgkreds eller Egnen nærvæd, saae at vide, at man der med stor Glæde har modtaget en tal. Kommissarius, en Forhørsdommer fra Njøbenhavn, som skal bringe Orden i disse Forhold. Sagen er jo nemlig den, at man kan nok saa meget tale om de Taltales Sikkerhed og deres Beskyttelse, saa er der dog den anden Side af Sagen, den, vi Alle først og fremmest ere interesserede i, at der er Retsfikkerhed i Landet, og naar Forholdene udvikle sig paa en saadan Maade, at de rolige, fredelige Borgeres Liv stilles under Kvæstion, saa reiser dette Borgeransund med en saadan Kraft Kravet paa Retsfikkerhed, at det maa efterkommes. Det har viist sig paa et saadant Sted som i Amerika, hvor man har en saare fri Retsforfatning tilligemed alle mulige andre Friheder, at, naar dette Krav ikke tilfredsstilles paa en regelmæssig Maade, saa tilfredsstilles det paa den mest formløse Maade ved det, der betegnes ved det bekjendte Ord Lynchjustits, og det er slet ikke noget specielt amerikant. Den Uderlighed, hvortil der gaaes i Amerika, er specielt amerikant; men